

EUs samhörighetspolitikk og EØS-midlene

Marius Vahl, nasjonal ekspert, DG Regional and Urban Policy

Mai 2022

Offentlige investeringer i Europa

- **Offentlige investeringer i EU**
 - Litt over 3% av BNP (i underkant av €450 mrd/ år)
- **Nasjonale statsbudsjetter**
 - Ca. 7% til offentlige investeringer, sjelden over 10%
- **EUs budsjett: I stadig større grad et investeringsbudsjett**
 - Historisk: Landbruksoverføringer dominerende post (på 1980-tallet $\frac{3}{4}$)
 - Investeringer gradvis mer prioritert – over halvparten i 2021-27 perioden

EUs langtidsbudsjett (multiannual financial framework) 2021-27

Viktige investerings-fond og programmer

- **11 programmer med norsk deltagelse; total budsjett:** € 167 mrd
Horizon Europe; Erasmus+; Space (Galileo, Copernicus, etc); European Defence Fund; Digital Europe programme; Single Market Programme; InvestEU Fund; EU4Health; Civil protection; Creative Europe; Employment and Social Innovation Fund
- **Samhørighetspolitikken: redusere økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller** € 373 mrd
 - European Regional Development Fund € 226 mrd
 - European Social Fund + € 99 mrd
 - Cohesion Fund € 48 mrd
 - Just Transition Fund € 8 mrd
- => **Samhørighetspolitikken er det største instrumentet for offentlige investeringer i Europa**

Samhørighetsfondene 2021-2027

Investment for jobs and growth goal (ERDF and ESF+) eligibility

Categories of regions

- Less developed regions (GDP/head (PPS) less than 75% of the EU-27 average)
- Transition regions (GDP/head (PPS) between 75% and 100% of the EU-27 average)
- More developed regions (GDP/head (PPS) above 100% of the EU-27 average)

Samhørighetsfondet (Cohesion Fund) – Infrastruktur og miljø

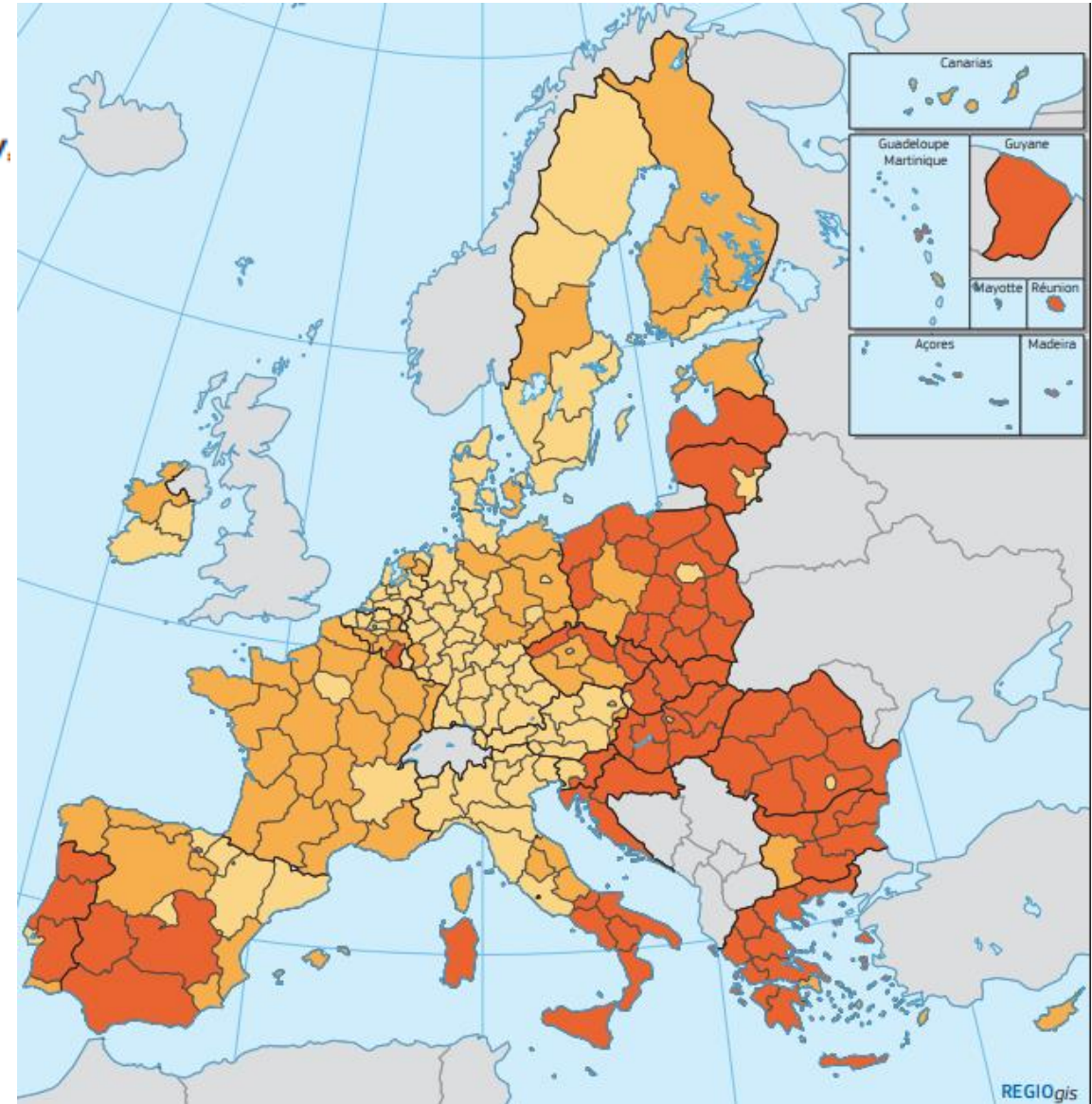
For 15 medlemsland med BNI/innbygger under 90% av EU-gjennomsnittet:
BG, HR, CY, CZ, EE, EL, LV, LT, HU, MT, PL, PT, RO, SI, SK

Fondet for rettferdig omstilling (Just Transition Fund) - nytt

Støtte til regioner der det grønne skiftet vil ha størst negative konsekvenser

Samhørighetspolitikken bidrag til EUs politiske målsetninger

- 2/3 av midlene øremerkt til det grønne og det digitale skiftet
- Et mer sosialt og inkluderende Europa: medlemsland med 1/3 av befolkningen mottar 2/3 av midlene
- Respekt for demokrati, rettstat og grunnleggende rettigheter betingelse for å motta støtte

EØS-midlene: oversikt

(EEA and Norway financial mechanisms/ grants)

- Bidrag til **sosial og økonomisk utjevning** i EØS og **styrket samarbeid** mellom EØS-landene – Island, Liechtenstein og Norge – og de 15 mottakerlandene i EU
- Hjemlet i EØS-avtalen
 - Artikkel 115-117 og Protokoll 38 (a, b, c, ...) + bilateral avtale Norge-EU
- Bidrag: € 2.8 mrd i 2014-21
 - Dvs ca. NOK 4 mrd/år, hvorav Norge bidrar med ca. 98%
- Ikke en del av EUs samholdighetspolitikk
 - Forvaltes av EØS EFTA landene (og EFTAs Financial Mechanism Office) og mottakerlandene
 - Men koordinering, jevnlig dialog og forhandlinger

EØS-midlene: saksområder og prioriteringer

1. Innovasjon, forskning, utdanning og konkurranseevne
 2. Sosial inkludering, fattigdomsbekjempelse og sysselsetting for ungdom
 3. Miljø, energi, klima og lav-karbonsamfunnet
 4. Kultur, sivil samfunn, godt styresett og grunnleggende rettigheter
 5. Justis og innenrikssaker
- + Globalt fond for regionalt samarbeid
- **15 mottakerland, ca. 100 programmer, om lag 7.000 prosjekter**

EØS-midlene: bilateralt samarbeid og partnerskap

- Styrket samarbeid mellom EØS EFTA-landene og mottakerlandene én av EØS-midlenes to målsetninger
- EØS-midlene skal utarbeides, implementes og evalueres i partnerskap med bl.a. lokale og regionale myndigheter, privat sektor, det sivile samfunn og partene i arbeidslivet (Protokoll 38c)
- Benefits: *International experience and network; Access to knowledge, experience and facilities; Innovative approaches; Increased visibility; Stepping stone for the future*

For mer informasjon:

- <https://eeagrants.org/partnership-opportunities>
- <https://eeagrants.org/partnership-opportunities/donor-programme-partners>
- <https://eeagrants.org/currently-available-funding>

Samhørighetspolitikken og EØS-midlene: Aktuelle utfordringer

- Demokrati og rettstat
- Kriser -> forsinkelser
- Krisehjelp og langsiktighet
- EØS-midlene: neste periode 2021-28

Takk for oppmerksomheten!

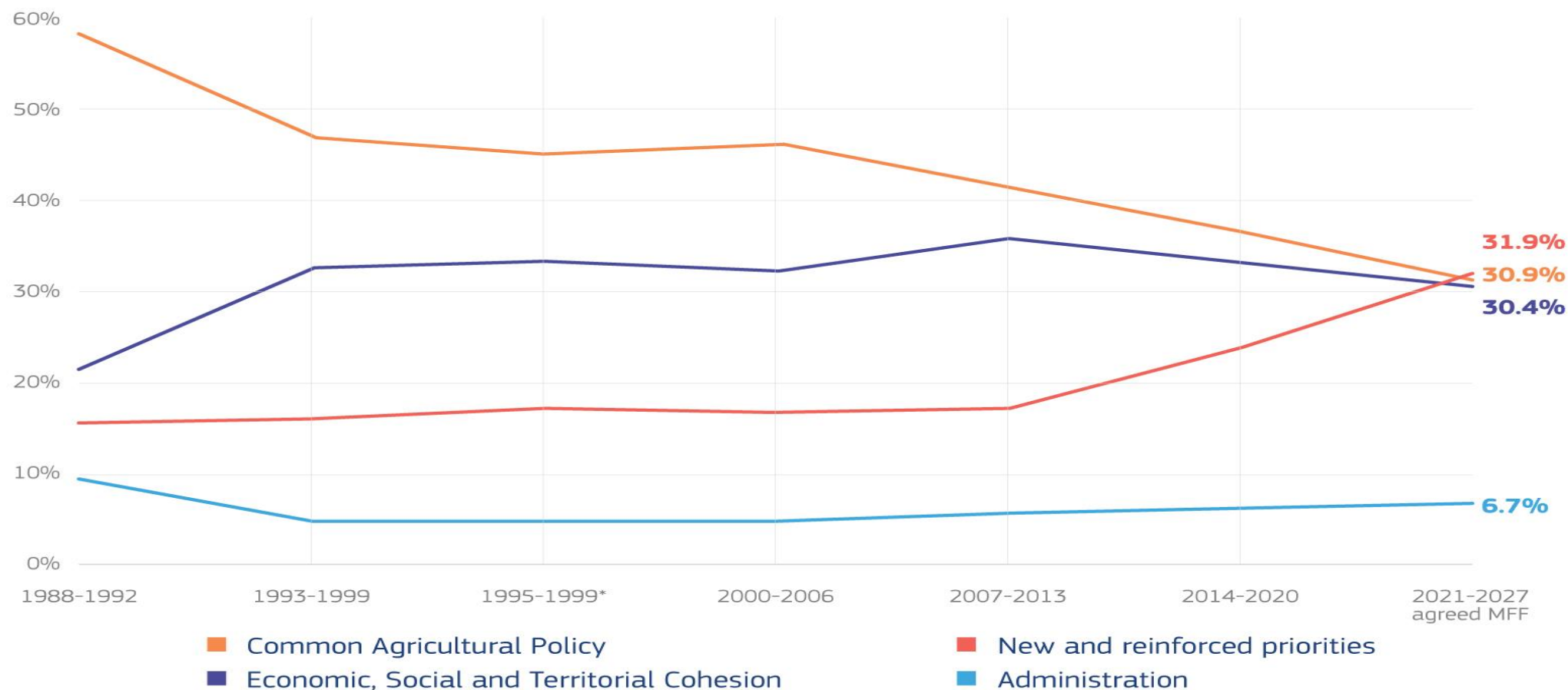
© European Union 2020

Unless otherwise noted the reuse of this presentation is authorised under the [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license. For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.

Slide xx: [element concerned](#), source: [e.g. Fotolia.com](#); Slide xx: [element concerned](#), source: [e.g. iStock.com](#)

Politikkområder i EUs langtidsbudsjetter (Multiannual Financial Frameworks)

Investeringer under cohesion policy

- Infrastruktur
- Forskning og innovasjon
- Produktive investeringer i SMBer
- Jobbskaping-tiltak,
- Miljø-investeringer
- Utstyr og software
- Tilgang til tjenester
- Erfaringsutveksling og nettverksbygging
- Informasjon og kommunikasjon
- OSV